

Analyse | kraka

11. november 2020

Nedlukning af minkavl i Danmark

Af Jens Hauch og Thomas Wilken

Samtlige mink i Danmark skal aflives, som følge af de mutationer af COVID-19, der stammer fra danske mink. I denne analyse vurderer vi det samfundsøkonomiske tab ved at lukke alle danske minkbedrifter permanent, arbejdsmarkedets muligheder for at opsuge den ledige arbejdskraft samt minkbedriftenes økonomi.

Kontakt

Vicedirektør og cheføkonom
Jens Hauch
Tlf. 3140 7715
E-mail jeh@kraka.dk

Deloitte

Kraka er finansieret af Realdania, Deloitte og en række øvrige bidragsydere. Se kraka.org

Danske mink skal aflives

Omkostning bæres af få

Branchen i forvejen i betydelige problemer

Faldende produktionsværdi

1. Indledning

Alle mink i Danmark skal aflives, da Statens Serum Institut har fundet farlige mutationer af COVID-19, der stammer fra danske mink.

Den sundhedsmæssige gevinst ved aflivning tilfalder alle danskere og måske også resten af verdens befolkning. Men tabet ved aflivning af samtlige mink er koncentreret på få personer. Man bør ikke underkende det betydelige personlige tab for en minkavler, der må aflive hele sin besætning og måske se hele sit livsværk smuldre.

Prisen på danske minkskind er faldet fra ca. 600 kr. per minkskind i 2013, hvor minkskindene nåede sin højeste pris de seneste 15 år, til ca. 200 kr. pr. skind i 2019, hvilket var den laveste pris på danske minkskind i samme periode. Prisen på minkskind i 2019 lå under fremstillingsprisen, der i 2018 i gennemsnit var 290 kr., mens de mest effektive producenter kunne producere skind for 251 kr.¹ Det betyder, at branchen samlet set tabte penge i 2019. Erhvervet ville ikke kunne have overlevet, hvis prisen for skind vedvarende ligger under fremstillingsprisen. Det er derfor muligt, at man ved aflivning af de danske mink "lukker" en branche, der under alle omstændigheder er i betydelige problemer.

I denne analyse viser vi, at:

- Produktionen af pelsskind har en begrænset samfundsøkonomisk betydning. Værdiskabelsen i minkindustrien inkl. leverandører udgjorde i 2019 2,5 mia. kr. – det laveste niveau i dette årtusinde. Det svarer til 0,12 pct. af den samlede danske værdiskabelse.

Danske minkbedrifter beskæftiger 2.700 fuldtidsbeskæftigede, der nu skal finde ny beskæftigelse. Dette skal ses i lyset af, at over 800.000 jobs (gen)besættes hvert år i Danmark.

- En gennemsnitlig dansk minkbedrift tabte næste en million kroner i perioden 2016 til 2018.
- Baseret på bedrifternes økonomi i perioden 2016-2018, vil en aflivning af minkene på kort sigt føre til et samfundsøkonomisk tab på 2,5 mia. kr. fra en lavere værdiskabelse.² På lidt længere sigt vil arbejdskraften og kapitalen bundet i erhvervet tilflyde andre dele af økonomien. Derved vil det samfundsøkonomiske tab forsvinde eller muligvis endog erstattes af en samfundsøkonomisk gevinst pga. de seneste års tab i erhvervet.
- Det er vanskeligt at argumentere for, at avlerne i gennemsnit bør kompenseres for tabt fremtidig indtjening, da branchen generelt ikke har tjent penge på driften de seneste tre år.

2. Minkindustriens samfundsøkonomiske betydning

Opgjort i faste priser er produktionsværdien i pelsfremstilling faldet fra ca. 10,5 mia. kr. i 2012 til 2,5 mia. kr. i 2019, jf. Figur 1.³ Dermed er produktionsværdien i industrien i 2019 den laveste i dette årtusinde.

¹ Jf. Vidø & Schou (2019).

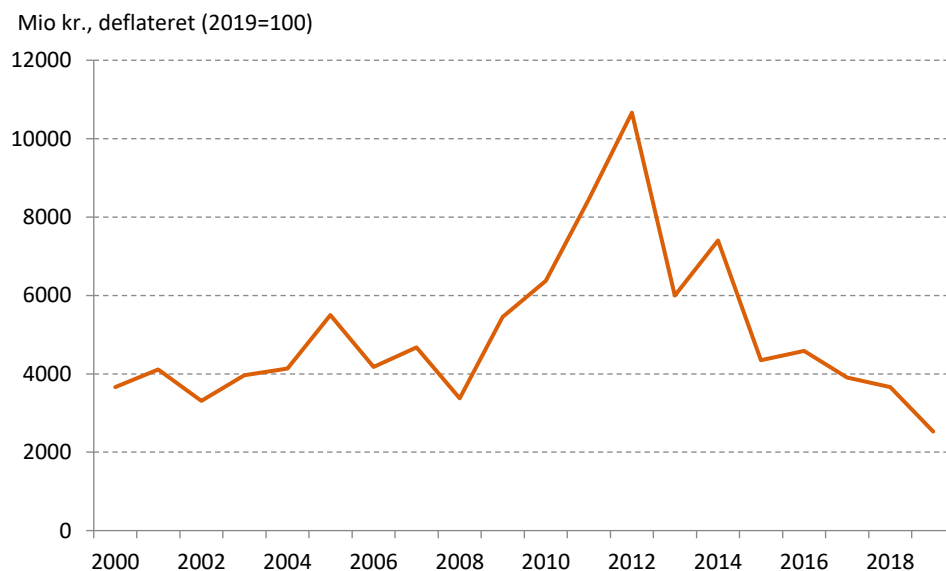
² Det er usikkert, om bedrifternes økonomi fremadrettet vil være blevet bedre eller værre end i 2016-2018. Det må betragtes som en neutral antagelse at tage udgangspunkt i disse tre seneste år, hvor der er tilgængelige data.

³ Pga. datatilgængelighed ser vi i denne analyse på hele pelsdyrerhvervet, der dog langt overvejende består af minkavl.

Lille del af dansk økonomi

Niveauet i 2019 svarer til 0,12 pct. af den samlede økonomiske værdiskabelse, dvs. cirka så meget, dansk økonomi i en normal konjunktursituation vokser med på en måned. Produktionen af pelsskind har således begrænset samfundsøkonomisk betydning.

Figur 1 Produktionsværdi for pelsdyr

Anm.: Danmarks Statistik angiver, at opgørelserne for 2018 og 2019 er foreløbige.

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

På kort sigt mistes hele værdiskabelsen

Produktionsværdien af pelsdyr svarer den til samlede værdiskabelse i selve pelsproduktionen og den værdiskabelse, der ligger hos leverandører til pelsproduktionen.⁴ Værdiskabelsen indikerer, hvor meget dansk økonomi vil miste, hvis minkproduktionen med ét slag lukkes helt ned i Danmark og branchens efterspørgsel hos leverandører frafalder. På den helt korte bane, hvor produktionsapparatet ikke kan finde anvendelse andre steder, og hvor de beskæftigede i pels erhvervet endnu ikke har fundet andet job, vil den samlede værdiskabelse i erhvervet, dvs. 2,5 mia. kr. pr. år, være tabt.

Begrænset tab på lidt længere sigt ...

På lidt længere sigt må man forvente, at der ikke er nogen samfundsøkonomisk omkostning ved, at minkproduktionen lukkes. Det skyldes, at de kapital- og arbejdskraftressourcer, der er bundet i erhvervet, flyder andre steder hen i økonomien: De nuværende ca. 2.700 fuldtidsbeskæftigede i erhvervet vil med tiden finde job andre steder, jf. også Afsnit 3. Da minkavl er et ganske lille erhverv iht. dansk økonomi, er det rimeligt at forvente, at resten af økonomien kan opsuge disse ressourcer.

... måske endog en gevinst

Da minkavlen i gennemsnit over de seneste tre år har givet betydeligt underskud, kan der, med mindre afsætningspriserne for skind bliver betydeligt højere, faktisk forventes en samfundsøkonomisk gevinst ved, at minkavlen afsluttes, jf. Afsnit 4. Det skyldes, at de nuværende anvendte ressourcer i minkavlen kan forventes at skabe større værdi andre steder.

Usikre fremtidsudsigter

I disse beregninger lægges til grund, at økonomien i mink erhvervet ved fortsat drift ville have været som i 2019. Tager man udgangspunkt i udviklingen i værdiskabelsen fra 2012 til 2019 og forlænger denne, ville hele værdiskabelsen i erhvervet under alle

⁴ For importerede input i produktionen ligger værdiskabelsen i udlandet. Produktionsværdien kan derfor overvurdere den samlede værdiskabelse i mink fremstilling inkl. Leverandører.

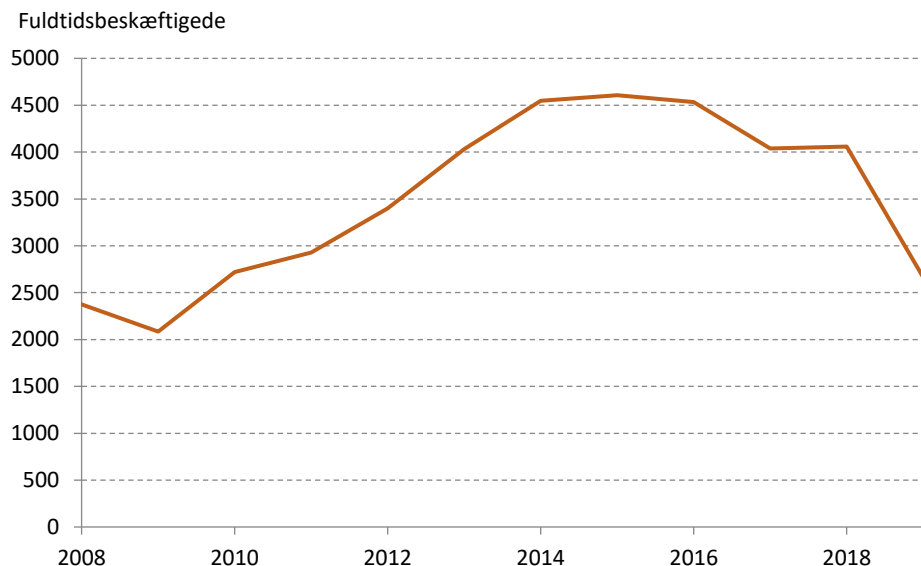
omstændigheder være forsvundet i løbet af få år. Omvendt står de danske minkavlere for en betydelig del af den globale produktion. Det er derfor muligt, at et reduceret udbud af danskproducerede skind ville presse verdensmarkedsprisen på minkskind op og derved forbedre indtægtsgrundlaget for nogle danske minkfarmere. En fortsat økonomi som i 2019 må, givet disse usikkerheder, betragtes som en neutral antagelse.

3. Beskæftigelsen

Faldende beskæftigelse i erhvervet

Beskæftigelsen på danske minkbedrifter steg fra ca. 2.000 fuldtidsbeskæftigede i 2009 til ca. 4.600 i 2015 og faldt herefter til ca. 2.700 i 2019, jf. Figur 2. Beskæftigelsen på danske minkbedrifter faldt specielt fra 2018 til 2019, hvor beskæftigelsen blev reduceret fra ca. 4.100 til 2.700.

Figur 2 Fuldtidsbeskæftigede på minkbedrifter

Anm.: Fuldtidsbeskæftigelse er defineret som 1.665 årlige arbejdstimer.
 Kilde: Statistikbanken, Tabel Jord2 samt egne beregninger.

Avlere skal finde ny beskæftigelse

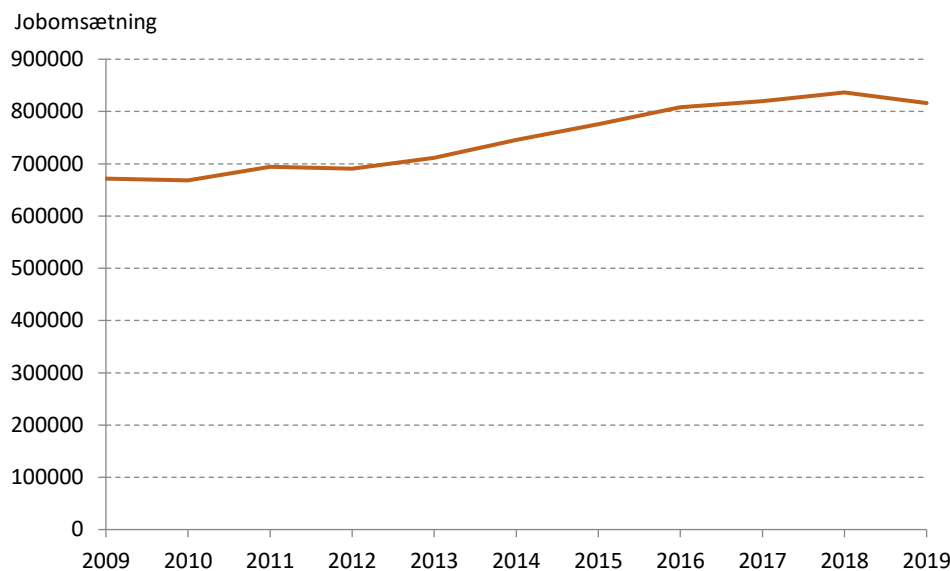
Lukker minkbedrifterne i Danmark, vil 2.700 fuldtidsbeskæftigede skulle finde nye jobs. Dette tal kan dog dække over et større antal personer, da nogle ansatte i danske minkbedrifter er deltidsansatte.⁵

Betydelig jobomsætning i Danmark

Årligt bliver mere end 800.000 job nybesat i Danmark, jf. Figur 3. Dvs., arbejdsmarkedet skal ved lukning af minkbedrifter kun opsuge 0,3 pct. af det antal job, der årligt besættes i Danmark. Minkavlerne vil ikke kunne benytte deres særlige kompetencer inden for minkavl, men der er ikke grund til at tro, at de ikke skulle kunne finde beskæftigelse fx andre steder i landbruget. I visse geografiske områder med mange minkfarme kan mulighederne for at finde lokal beskæftigelse dog være mere begrænsede, end de nationale tal indikerer.

⁵ Ligeledes kan der være beskæftigelseeffekter hos leverandører og i følgeindustri. Dvs. de 2.700 personer er et underkantsskøn.

Figur 3 Jobomsætning i Danmark

Anm.: Jobomsætningen beskriver, hvor mange gange danskerne er startet i et nyt job.
 Kilde: Jobindsats.dk

4. Minkbedrifternes økonomi

Bedrifter billigt til salg

På www.landbrugsmarkedet.dk var der d. 9.11.2020 19 minkfarme til salg med en angiven salgspris. Gennemsnitsprisen for disse farme var 5,7 mio. kr. Fraregnes værdien af jorden er gennemsnitsprisen 2 mio. kr. inkl. bl.a. stuehus. Salgsprisen for minkanlæggene er dermed begrænset.⁶ De minkfarme, der er til salg, er dog ikke nødvendigvis repræsentative for danske minkfarme generelt, hvorfor ovenstående tal kun er indikative for erhvervet.

Tab på primær drift

Det fremgår af regnskabsstatistikken for jordbrug, at den gennemsnitlige pelsdyrbedrift i 2018 havde et underskud på 800.000 på den primære drift, jf. Bilag A. I den primære drift medregnes indtægter fra salg af produkter og udgifter til produktionen, men ikke fx finansieringsomkostninger.

I gns. knap 1 mio. kr tabt årligt på samlet drift 2016-2018

Ser man på det samlede driftsresultat, dvs. efter finansiering og aflønning af ejeren, var det ifølge de nyeste tal fra 2018 i gennemsnit på -1,4 mio. kr. og i gennemsnit -923.000 kr. i perioden 2016 til 2018. Dvs. den gennemsnitlige bedrift tabte en lille million i denne periode. Selv den mest effektive fjerdedel af bedrifterne havde i gennemsnit i denne periode et negativt driftsresultat efter aflønning af ejer.

Begrænset udbytte af pelsproduktionen

Den gennemsnitlige bedrift havde i 2018 jordbrugsaktiver for 25 mio. kr., hvilket bl.a. skyldes jordarealer på i snit 57 hektar, hvorpå der primært blev dyrket korn. Hovedparten af det samlede bruttoudbytte på 4,1 mio. kr. kom dog fra produktionen af pelsdyr, nemlig 2,8 mio. kr., men da alene foderudgifterne var på 2,1 mio. kr., har det i de seneste år været vanskeligt at skabe et økonomisk overskud med en pelsdyrproduktion.

⁶ Der er regnet med en gennemsnitlig jordpris på 152.500 kr. pr. ha.

kraka

Formentlig begrænset værditab

Da minkbedrifterne i gennemsnit har tabt penge i de seneste tre år, er det vanskeligt at argumentere for, at avlerne i gennemsnit bør kompenseres for tabt fremtidig indtjening. En betydelig del af aktiverne i bedrifterne er jord, der fortsat kan dyrkes, hvilket heldigvis begrænser tabt værdi af aktiver. Dette understøttes af den begrænsede annoncerede salgspris for bedrifter, når værdien af jorden fraregnes. Regnskabsstatistikken rummer dog ikke tilstrækkeligt detaljerede data til at give et validt skøn over den tabte værdi af aktiver.

Litteratur

Danmarks Statistik (2019). *Regnskabsstatistik for jordbrug, 2018*. Danmarks Statistik, november 2019.

Vidø, Elsebeth & Schou, Jesper Sølvér (2019). *Landbrugets økonomi 2019*. https://static-curis.ku.dk/portal/files/232136845/Landbrugets_konomi_2019.pdf

Bilag A

Tabel 1 Regnskabsstatistik for pelsdyrsproduktion i Danmark, helårsbedrifter.

	2016	2017	2018	Gns. 2016-18
	----- 1000. kr. pr. bedrift -----			
Resultat af primær drift	-181	363	-805	-208
Finansieringsomkostn., jordbrug	374	479	292	382
Nettorenteudgifter, jordbrug	327	397	275	333
Finansieringsomkostninger i øvrigt	47	82	17	49
Generelle driftstilskud	152	172	174	166
Driftsresultat	-403	56	-923	-423
1. kvartil	-1.597	-620	-2.084	-1.434
4. kvartil	569	861	4	478
Driftsresultat efter ejer aflønning	-912	-463	-1.420	-932
Investeringer	105	1.053	77	412
Jordbrugsaktiver	390	606	38	345
Fast ejendom	332	-47	121	135
Driftskapital	58	653	-83	209
Andre materielle aktiver	40	105	124	90
Finansielle aktiver	-325	342	-85	-23
Egenfinansiering	101	403	-142	121
Fremmedfinansiering	4	650	220	291
Realkredit	36	-57	-156	-59
Bank	167	134	346	216
Gæld i øvrigt	-199	574	29	135
Forpagtning	-	-	-	-
Aktiver ultimo	30.538	30.720	31.859	31.039
Jordbrugsaktiver	24.341	25.081	25.493	24.972
Fast ejendom	17.015	17.630	18.434	17.693
Rettigheder	62	93	18	58
Husdyr	1.124	1.337	1.076	1.179
Inventar	2.740	2.451	2.237	2.476
Lagerbeholdninger	3.400	3.570	3.728	3.566
Andre erhverv	1.530	1.340	1.783	1.551
Brugerbolig, personbil mv.	1.377	1.374	1.437	1.396
Finansielle aktiver	3.290	2.924	3.146	3.120
Passiver, ultimo	30.538	30.720	31.859	31.039
Gæld	14.586	14.619	14.666	14.624
Realkreditlån	8.538	8.348	9.258	8.715
Banklån	3.393	2.962	2.200	2.852
Varegæld mv.	2.655	3.309	3.208	3.057
Hensatte forpligtelser	4.413	4.235	5.176	4.608
Forpagtningsværdi	1.819	2.976	2.554	2.450
Egenkapital	9.720	8.890	9.463	9.358
Egenkapitalforskydninger i alt	-800	16	-603	-462
Egenkapital, primo + opsparing	9.962	8.695	9.104	9.254
Kapitalændringer på aktiver	-39	266	-67	53
Kapitalændringer på gæld	27	4	17	16
Andre kapitalændringer	-229	-75	409	35
Egenkapital, ultimo	9.720	8.890	9.463	9.358

Kilde: Danmarks Statistik (2019) og egne beregninger.

Bilag A (fortsat)

Tabel 2 Nøgletal for pelsdyrsproduktion i Danmark, helårsbedrifter.

	2016	2017	2018	Gns. 2016-18
	----- 1000. kr. pr. bedrift -----			
Nøgletal				
Ejer aflønning, tusinde kr.	510,0	519,0	497,0	508,7
Overskudsgrad, pct.	-12,4	0,3	-27,3	-13,1
Afkastningsgrad, pct.	-2,2	0,1	-4,4	-2,2
Soliditetsgrad, pct. (efter hensættelser)	33,9	32,0	32,3	32,7

Kilde: Danmarks Statistik (2019) og egne beregninger.